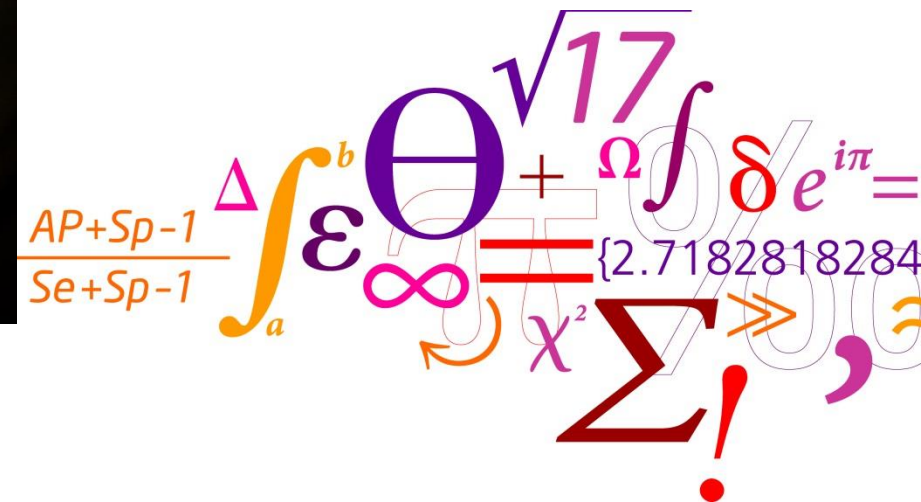

Faldvildtundersøgelser på rådyr 2012-2018

Mariann Chriél, dyrlæge, Phd
Chefkonsulent

Veterinærinstituttet

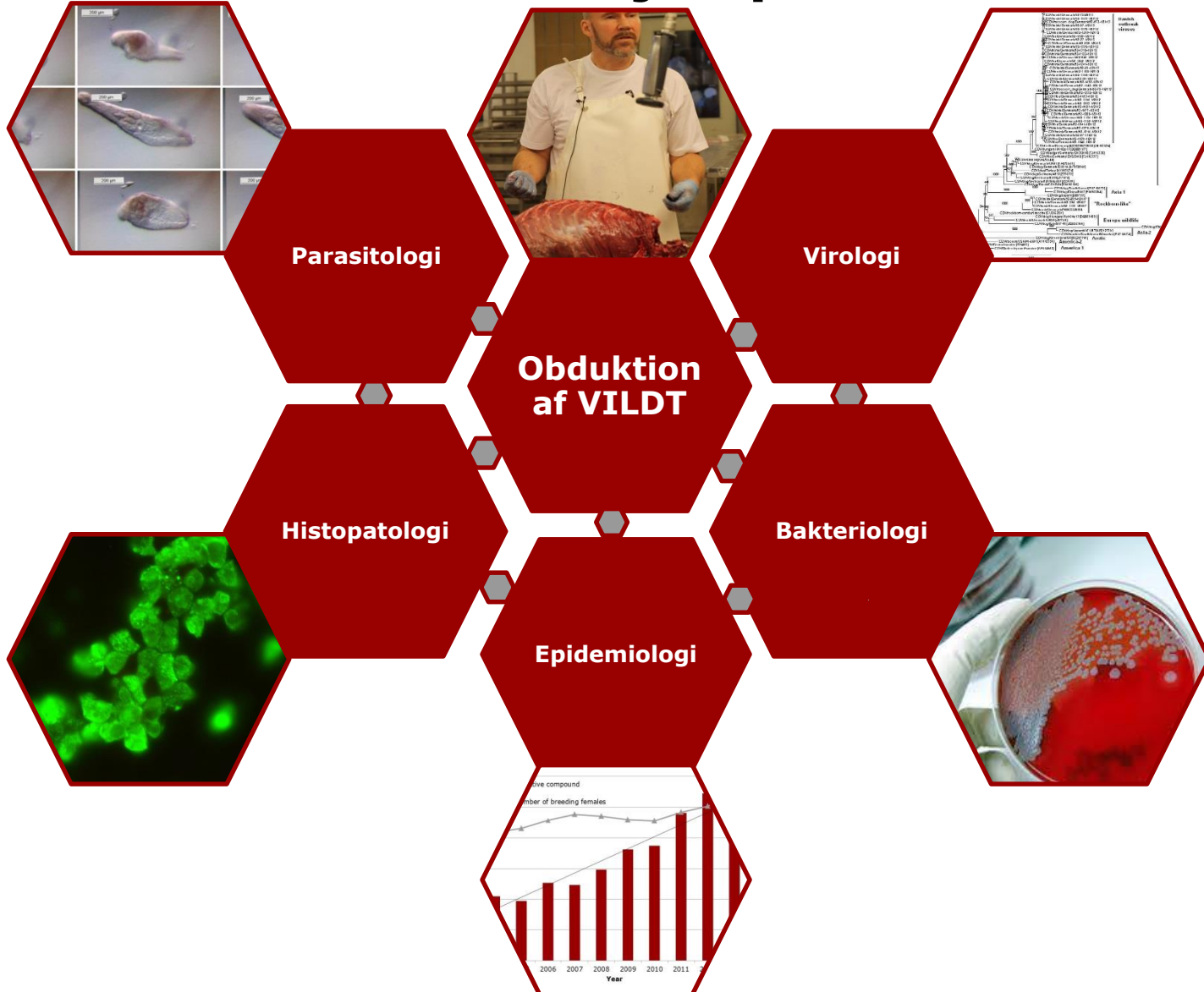

Hare

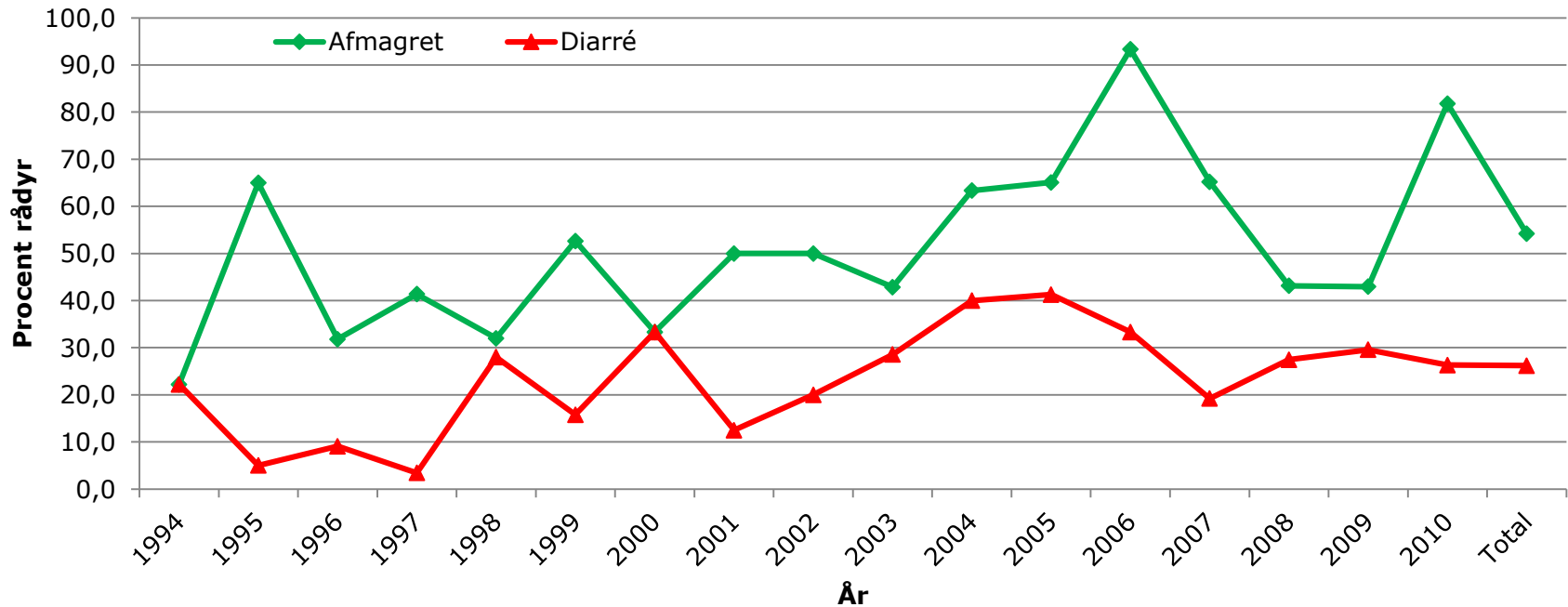
Partnere

Intern samarbejde på DTU-VET

Rådyr undersøgt på Veterinærinstituttet 1994-2010

Sygdom eller syndrom?

Afsluttede undersøgelser

- Generel bakteriologi (anaerob og aerob)
- BVD/Pestivirus
- Chronic Wasting Disease (CWD)
- Paratuberkulose
- *Salmonella*
- Mycobacterier
- Clostridier (kvantitativt)
- *Coxiella burnetii* (Q-feber)
- *Brachyspira*/spirocheter
- Cryptosporidier
- Adeno-, Herpes- og Rotavirus (fæces, lever, milt, lunge, tyktarm)
- *Anaplasma phagocytophilum* (alle antistof-positive)
- *Borrelia burgdorferi* (alle negative)

Afsluttede analyser

- **Blod og vævsanalyser (n=36)**

Leukocyter	AST (GOT)	Zinc
Erythrocyter	Cholinesterase	Selenium
Haemoglobin	GGT	Manganese
Packed cell volume (PCV)	GLDH	Vitamin H (biotin)
MCV	Bile acids	Folic acid
HbE	Glucose	Vitamin A
MCHC	Fructosamine	Beta-carotene
Thrombocytes	Cholesterol	Copper
Urea (BUN)	CK	
Creatinine	Calcium	
Total protein	Magnesium	
Sodium	T4 (total T4)	
Chloride	Triglycerides	
Potassium	Beta-hydroxybutyric acid	
Inorganic Phosphate		
Bilirubin (total)		
Alkaline phosphatase		

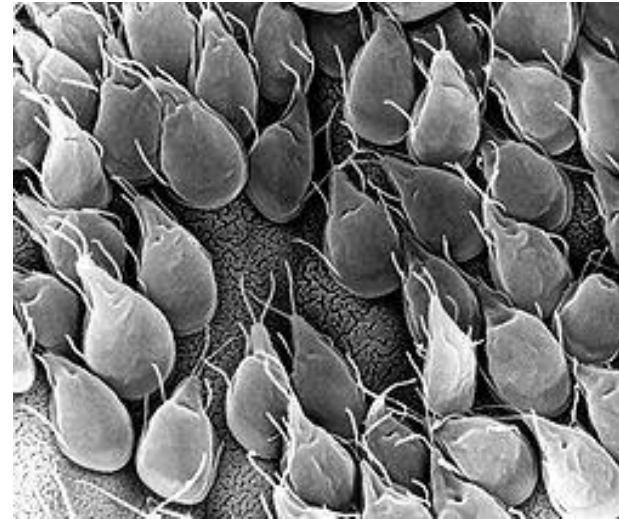
Afsluttede analyser

- **Blod og vævsanalyser (n=36)**

Leukocyter	AST (GOT)	Zinc
Erythrocyter	Cholinesterase	Selenium
Haemoglobin	GGT	Manganese
Packed cell volume (PCV)	GLDH	Vitamin H (biotin)
MCV	Bile acids	Folic acid
HbE	Glucose	Vitamin A
MCHC	Fructosamine	Beta-carotene
Thrombocytes	Cholesterol	Copper
Urea (BUN)	CK	
Creatinine	Calcium	
Total protein	Magnesium	
Sodium	T4 (total T4)	
Chloride	Triglycerides	
Potassium	Beta-hydroxybutyric acid	
Inorganic Phosphate		
Bilirubin (total)		
Alkaline phosphatase		

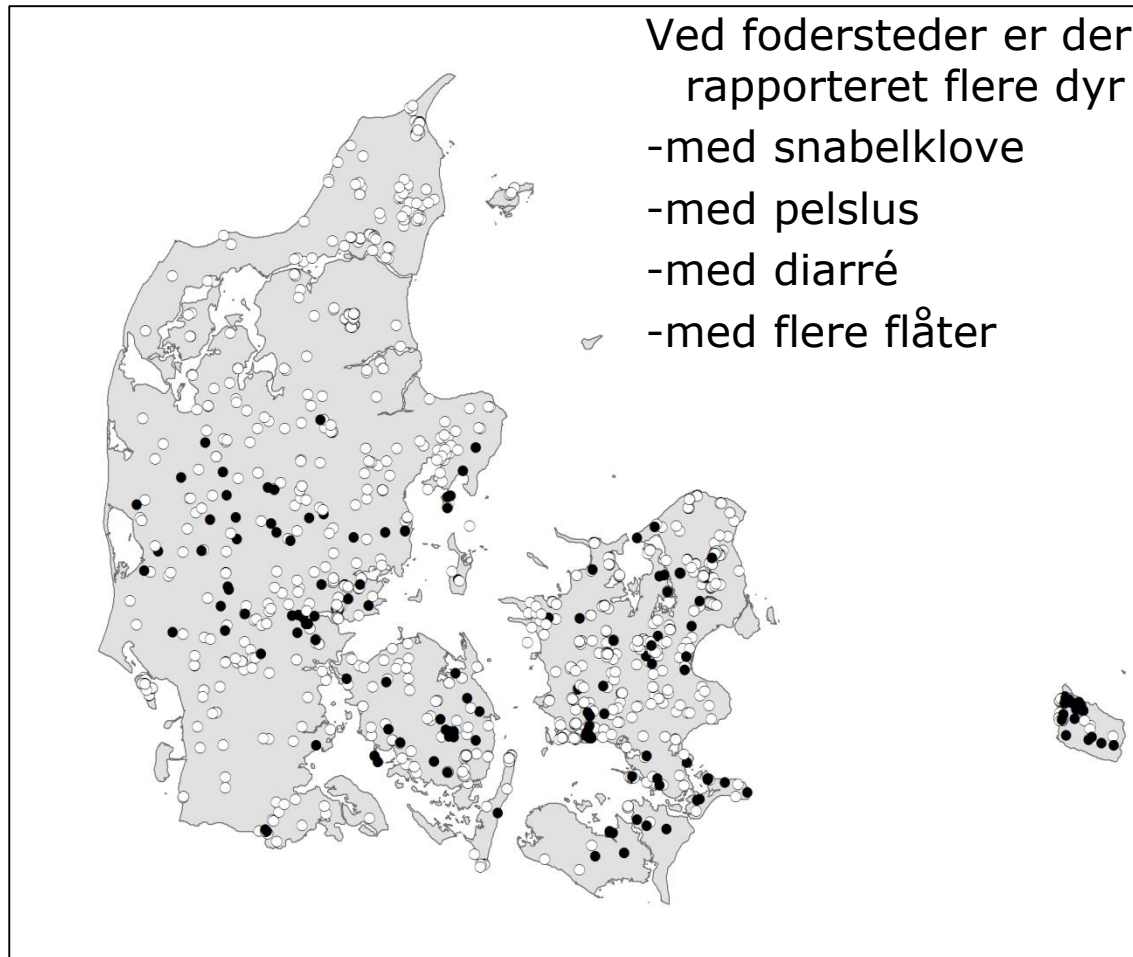
Giardia

- Undersøgt 220 dyr i 2010
- 17 dyr havde massiv infektion
 - fordelt på hele landet
 - 8 voksne, 9 ungdyr
 - 4 skudt ved jagt; 6 aflivede; 6 faldvildt; 1 uoplyst
 - 2 havde diarré, 13 afmagrede
- 5 dyr havde moderat infektion – samme billede

Spørgeskemaundersøgelse 2010-2012

Svælgbremser

Interviewrunde om praksis og afskydningstal, 2012

- 11 fynske
- 16 jyske
- 6 Lolland/Falster
- 26 Sjælland
- 11 Naturstyrelsen

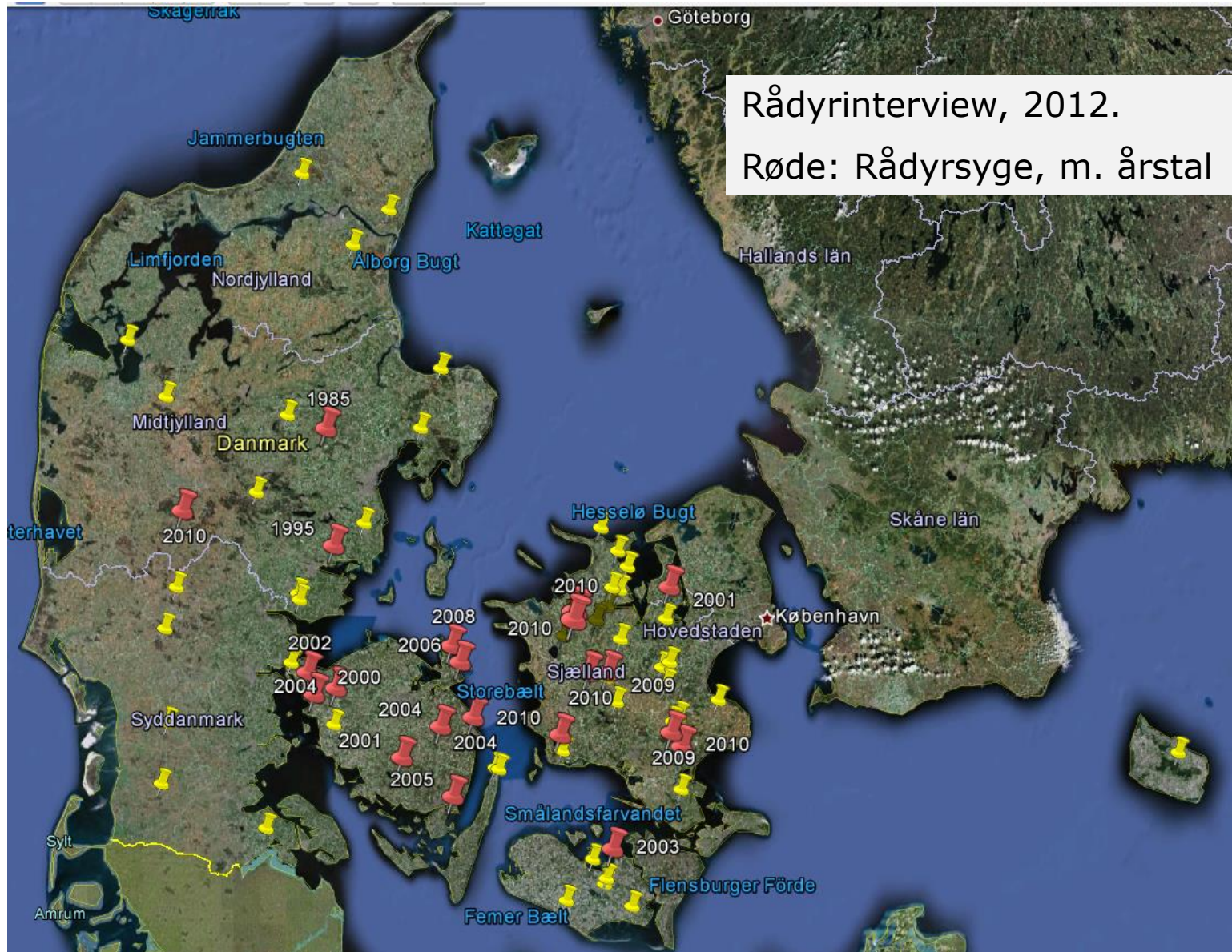

“Rådyrsyge”

Rådyrsyge er IKKE en specifik diagnose

- Rapporteret fra:
 - **Fyn:** **8 steder**
 - **Jylland:** **3 steder**
 - **Lolland:** **1 sted**
 - **Sjælland:** **3 steder**

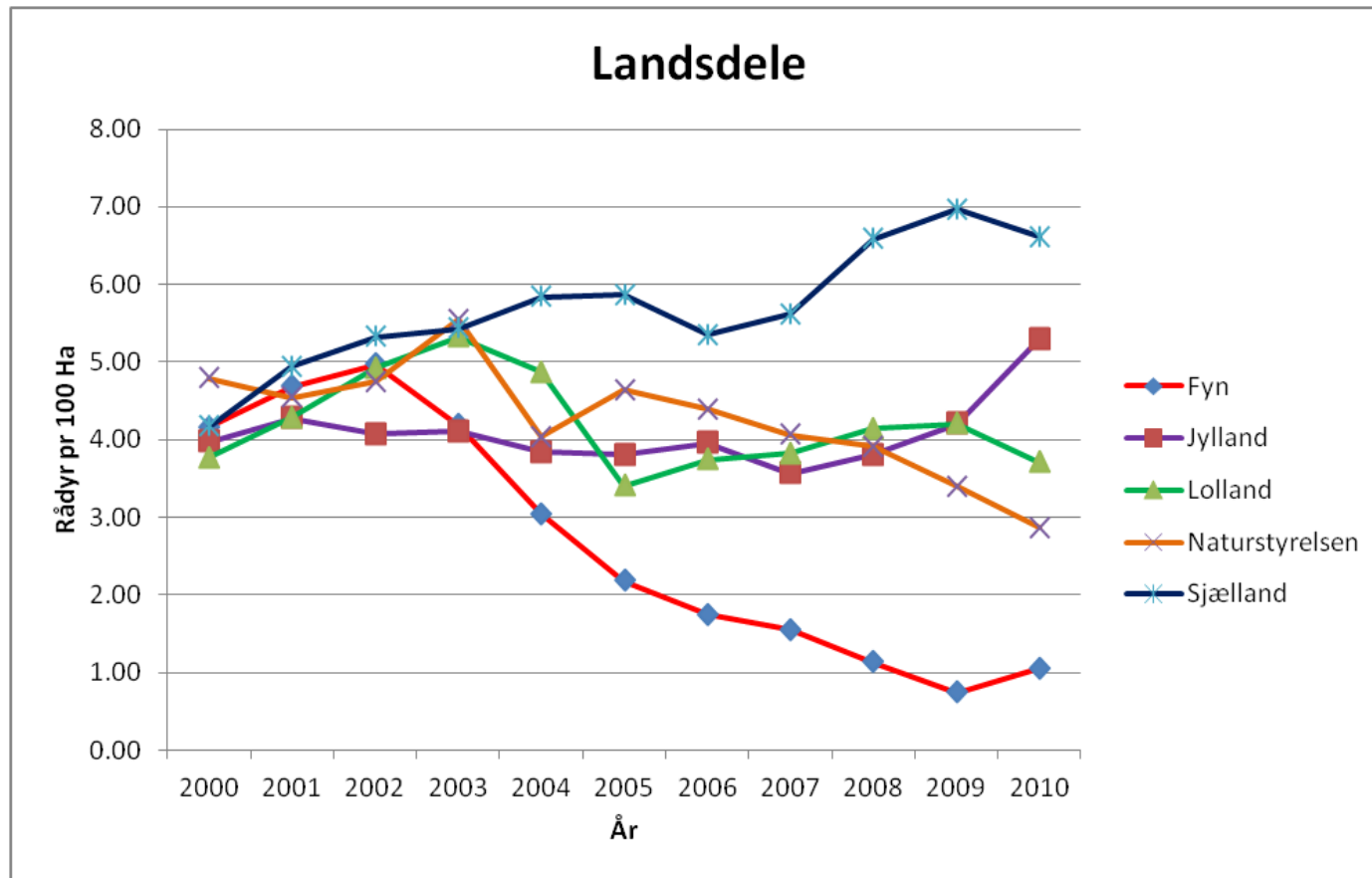

Hvad laver de så?

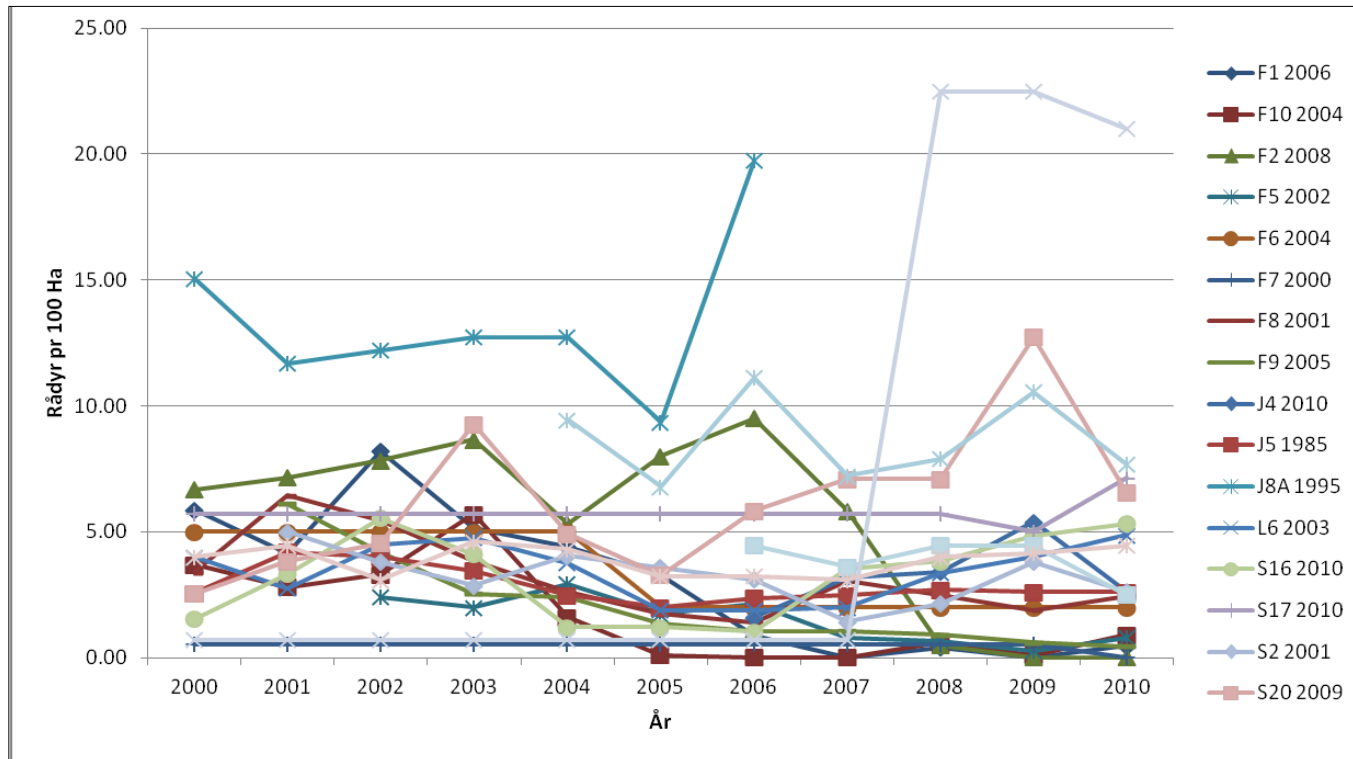

yr

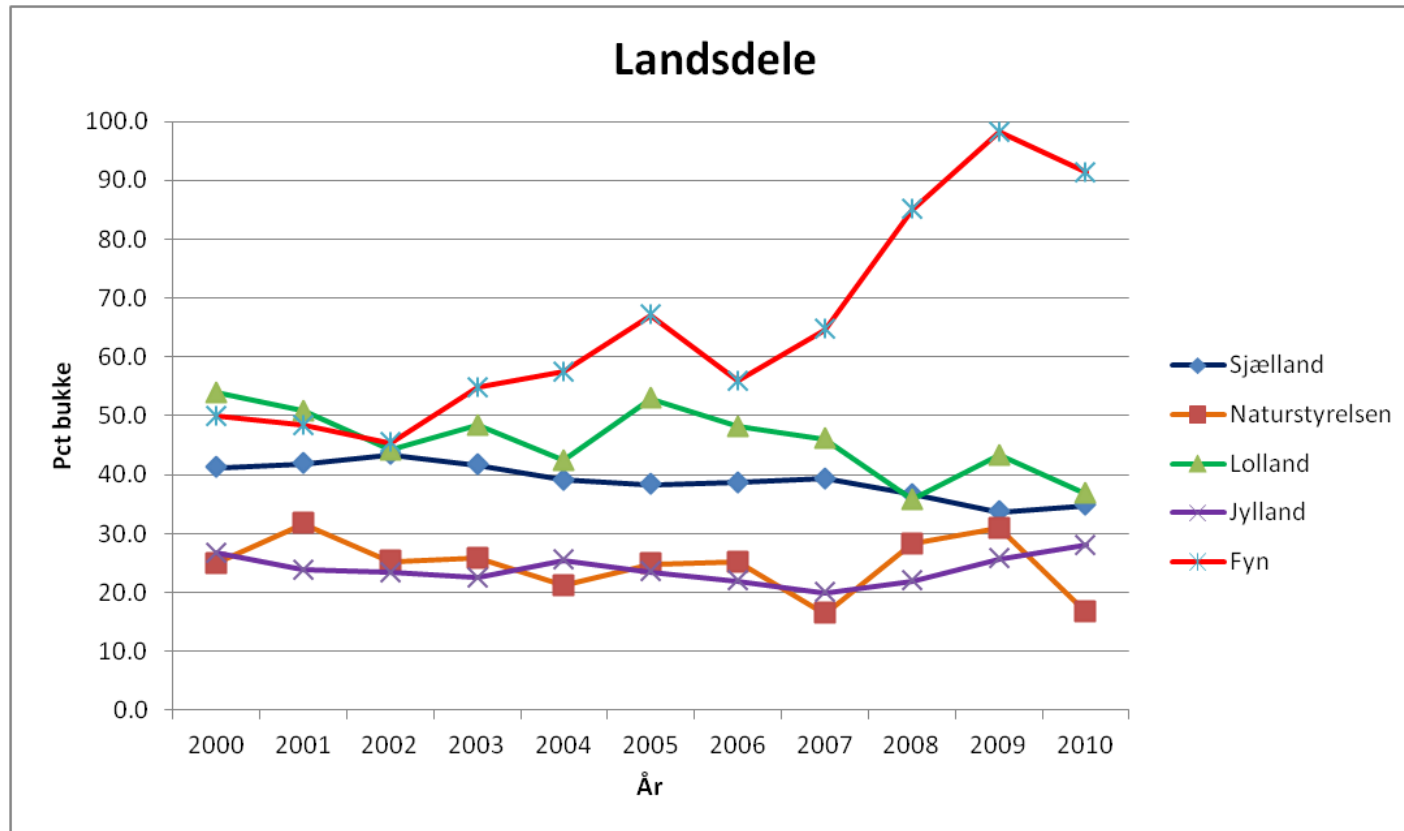
Afskydning

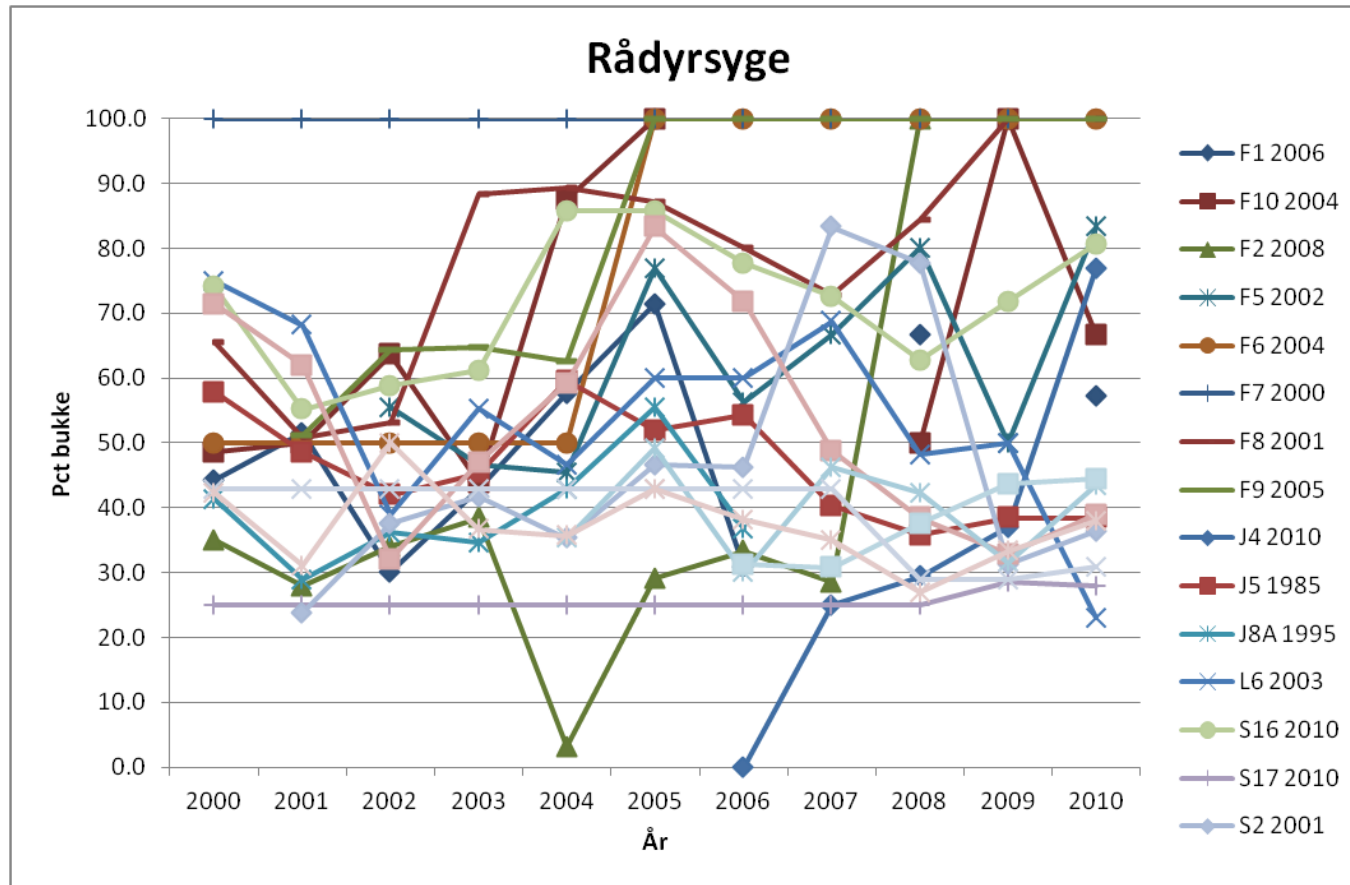
Afskydning på arealer med rapporteret "Rådyrsyge"

Kønsfordeling

Kønsfordeling

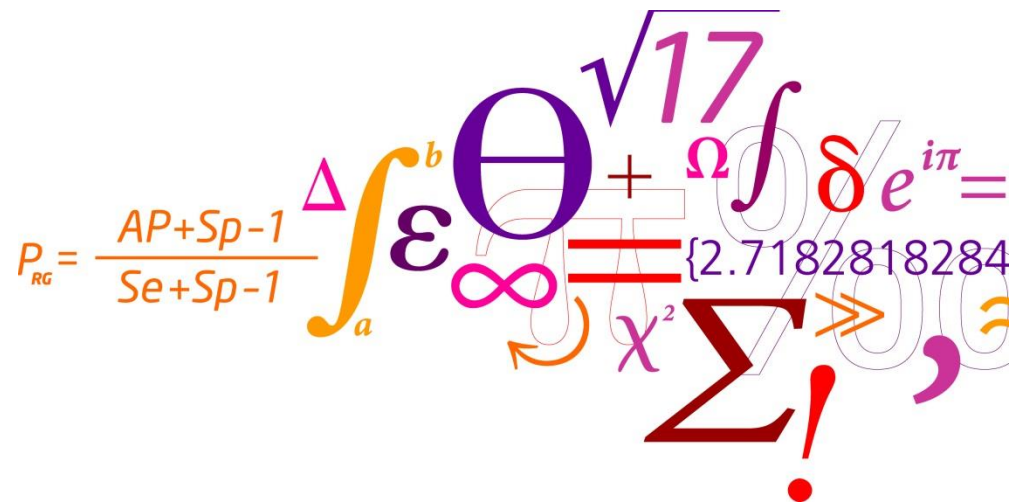
**Total antal nematoder
i alle tarmafsnit i 3 grupper rådyr.**

Reservoirværtens mulige rolle for persistens af råvildtsyge

- Foreløbige resultater

Heidi Huus Petersen
Mariann Chriél

$$P_{RG} = \frac{AP+Sp-1}{Se+Sp-1} \int_a^b \varepsilon \Theta + \Omega \int \delta e^{i\pi} = \{2.7182818284\}$$

Lille vildmose

Klosterheden

Vestamager

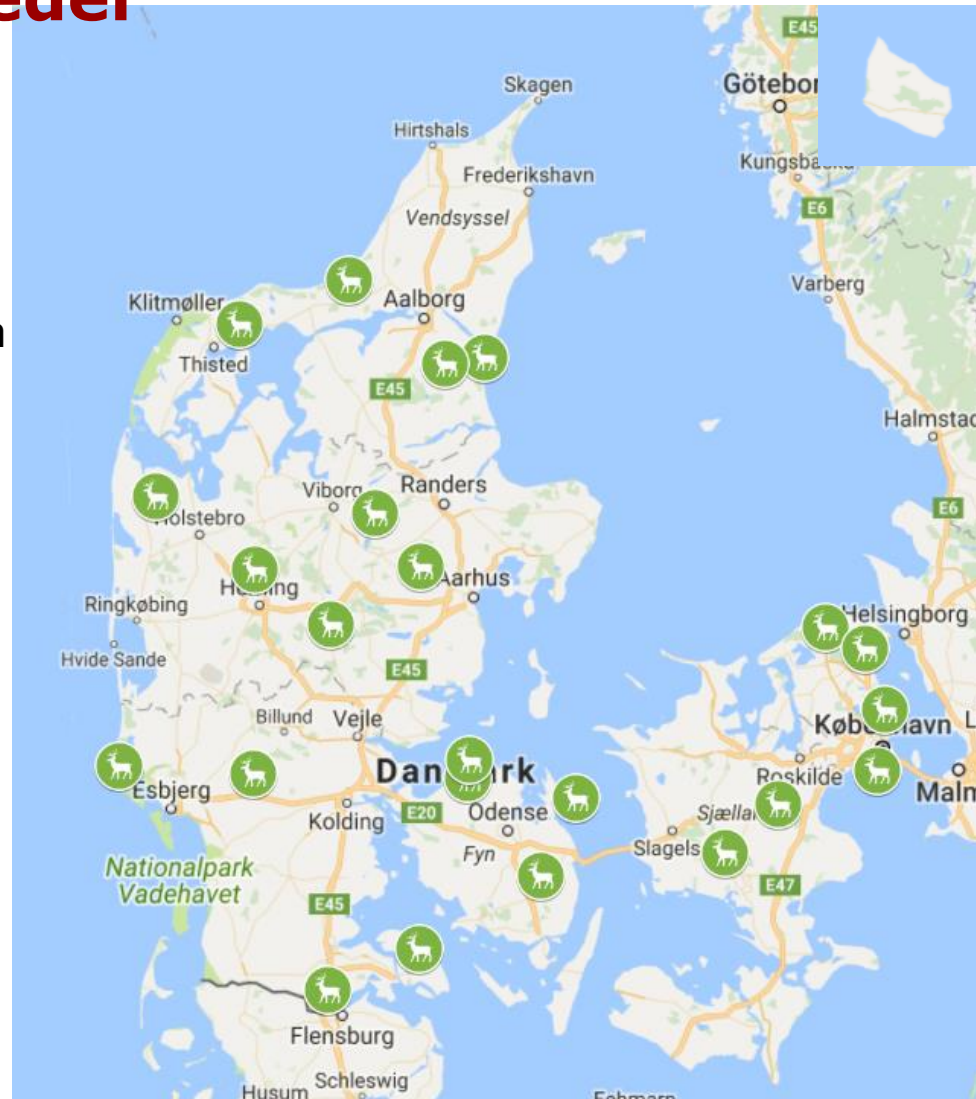
Gyldensten
strandNæsbyholm-
Bavelse gods

- Både herregårdsjægere og Naturstyrelsen har været med i projektet.
- Vi har indsamlet materiale direkte ved opbrækning, men nogen steder har de samlet til os.

Indsamlingssteder

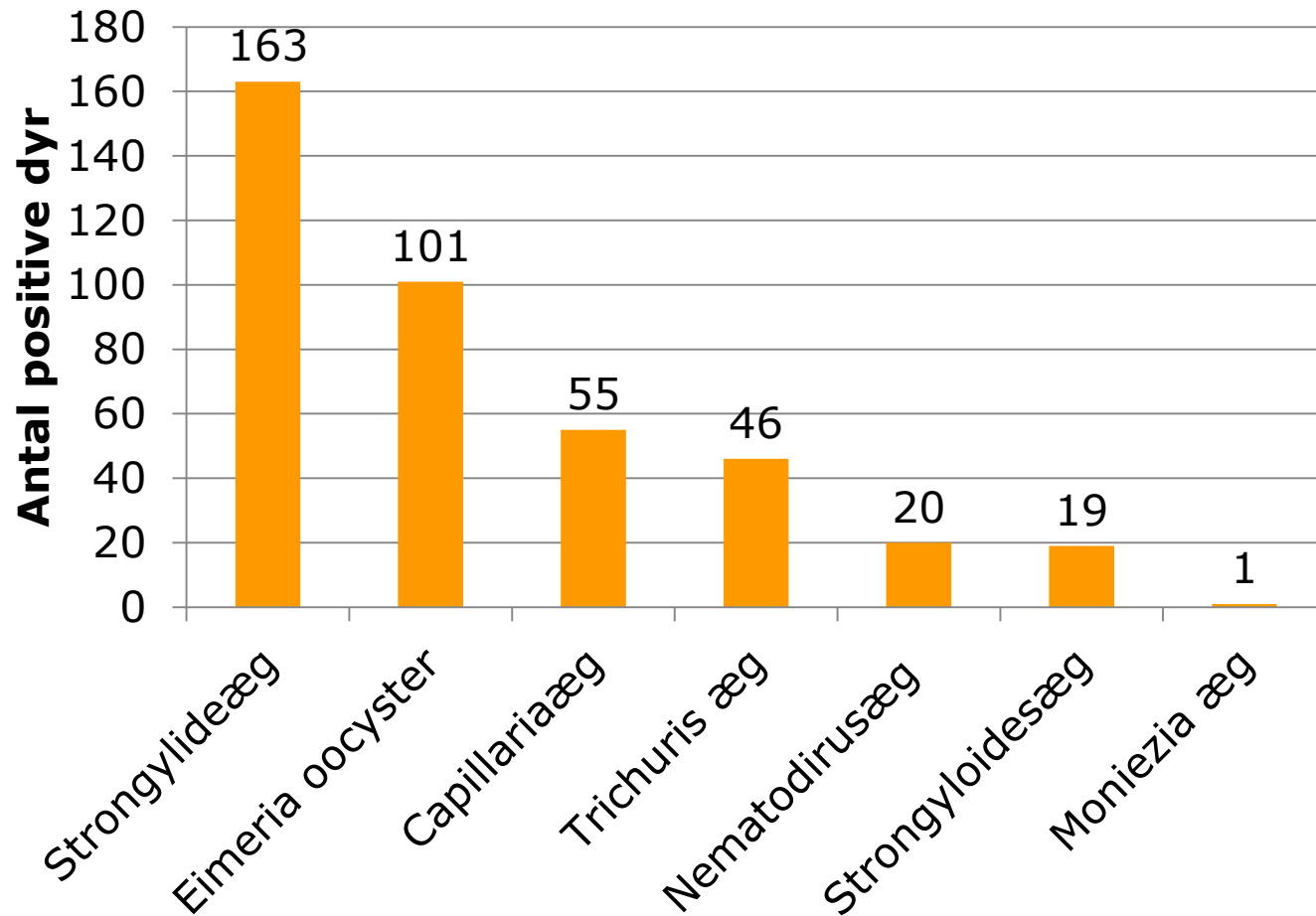
Indtil videre:

- 23 steder
- Indsamlet materiale fra >400 dyr
- Rådyr, dådyr, kronedyr og Sika
- Sunde og raske dyr

Foreløbige resultater

- Æg/oocyster af løbe-tarm orm

Betydning af forskellige stressorer for rådyrets sundhed

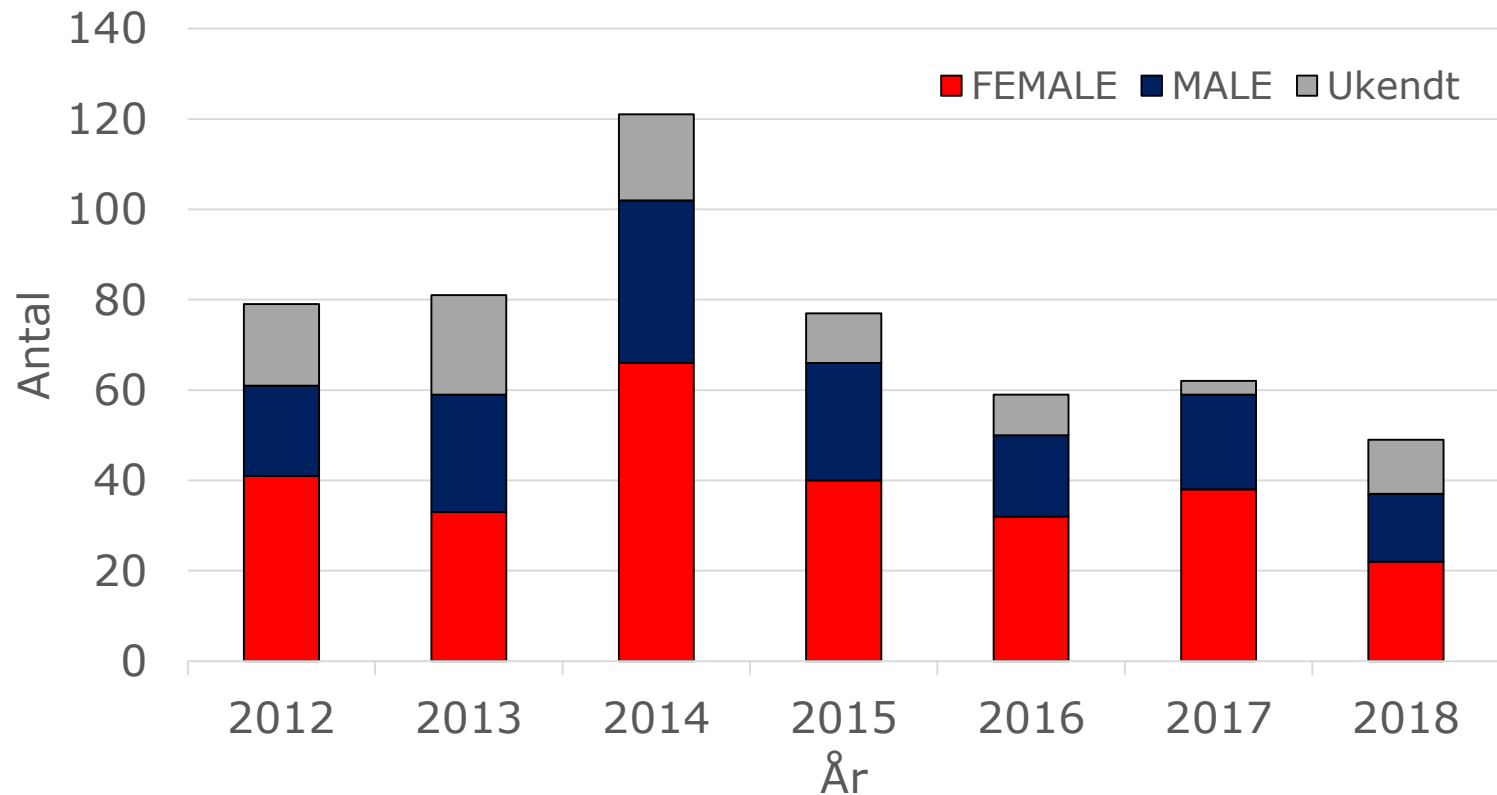
- Jagt
- Fodring
- Tæthed af bestand
- Offentlig adgang/brug
- Dåvildt/andre dyr
- Sygdomme
- Parasitter
- Hegning

Trafikken er årsag til flest døde rådyr

Antal indsendte rådyr, 2012-juni 2018

Body condition score

Normal - 1

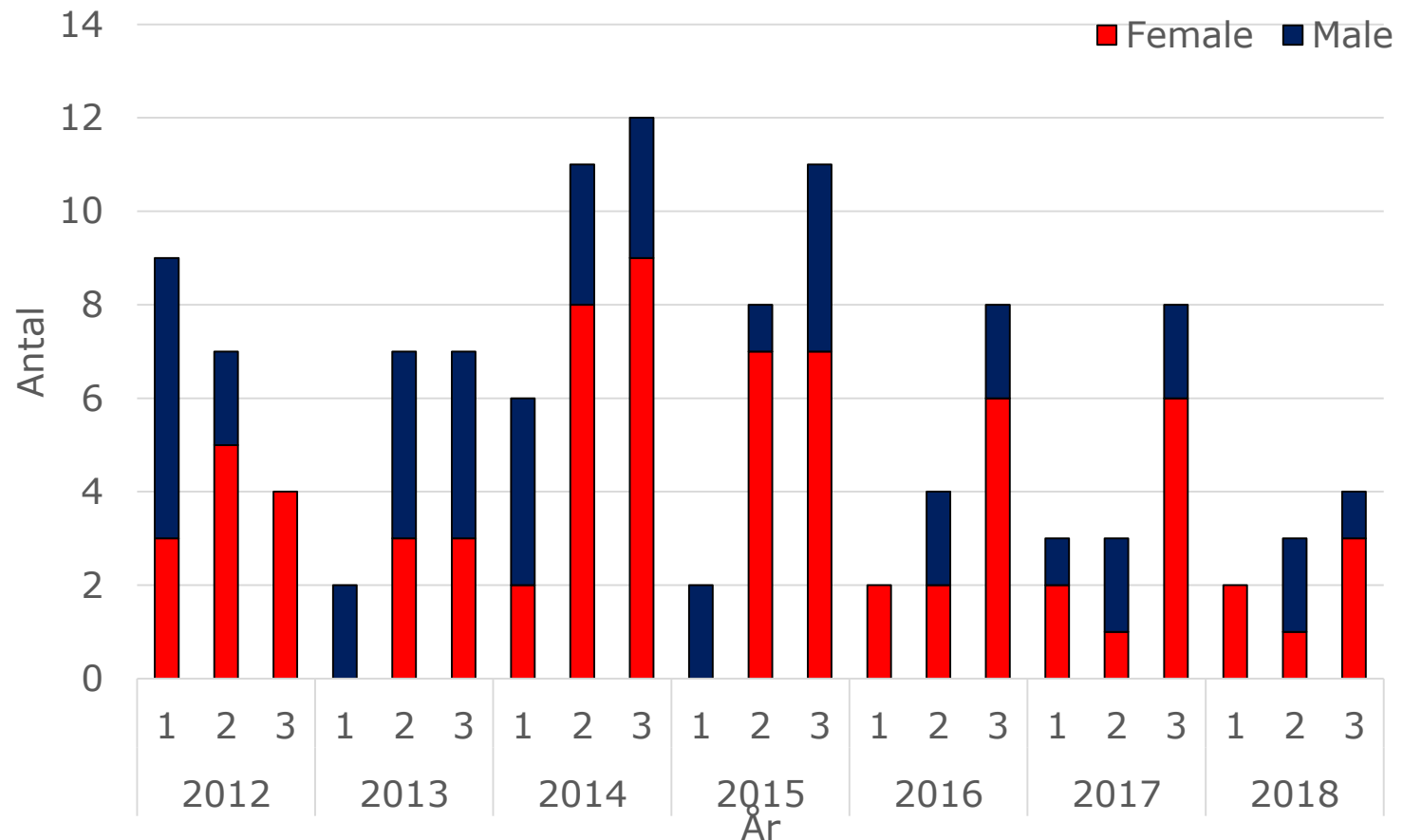
Afmagret - 2

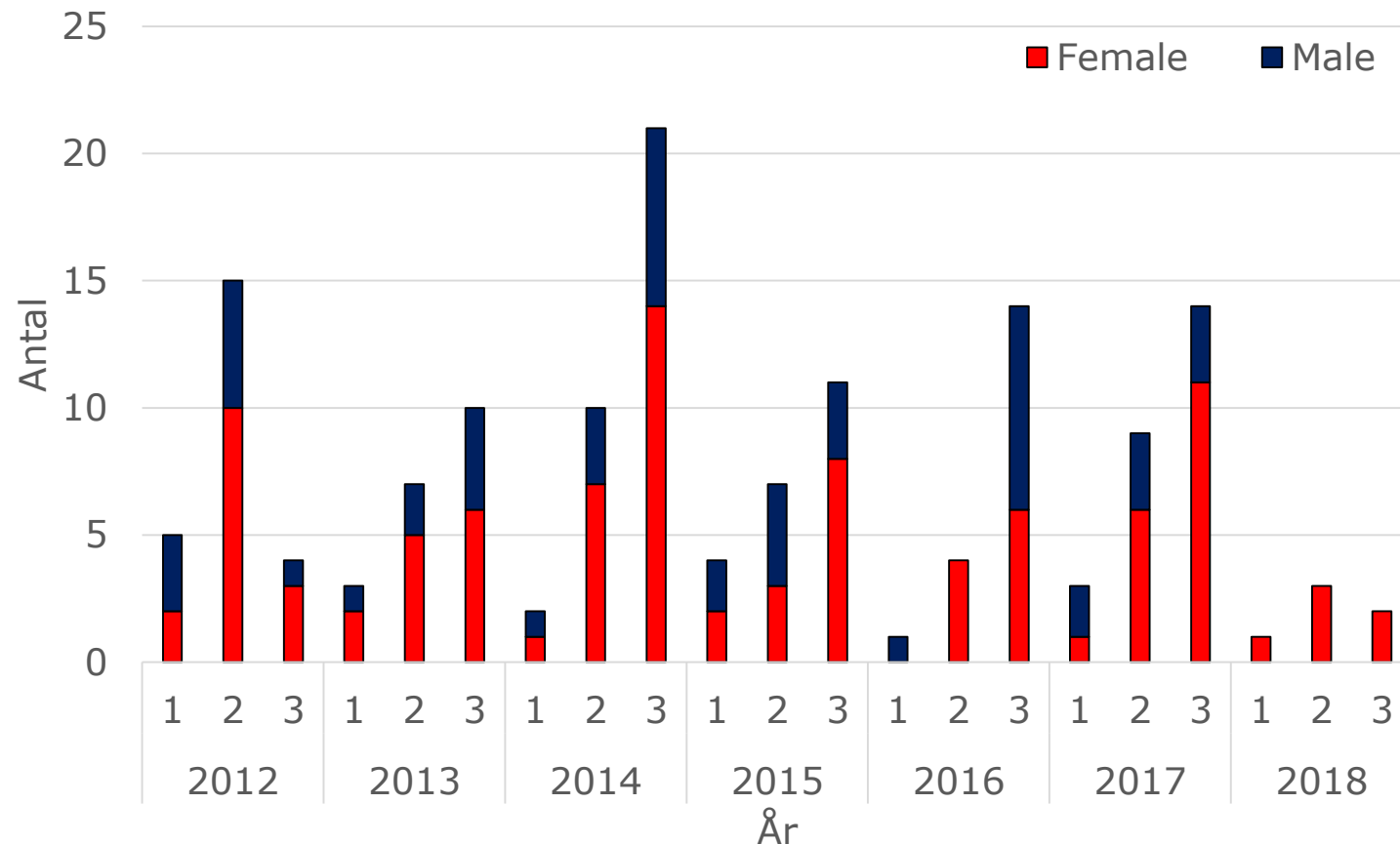
Ekstrem afmagret - 3

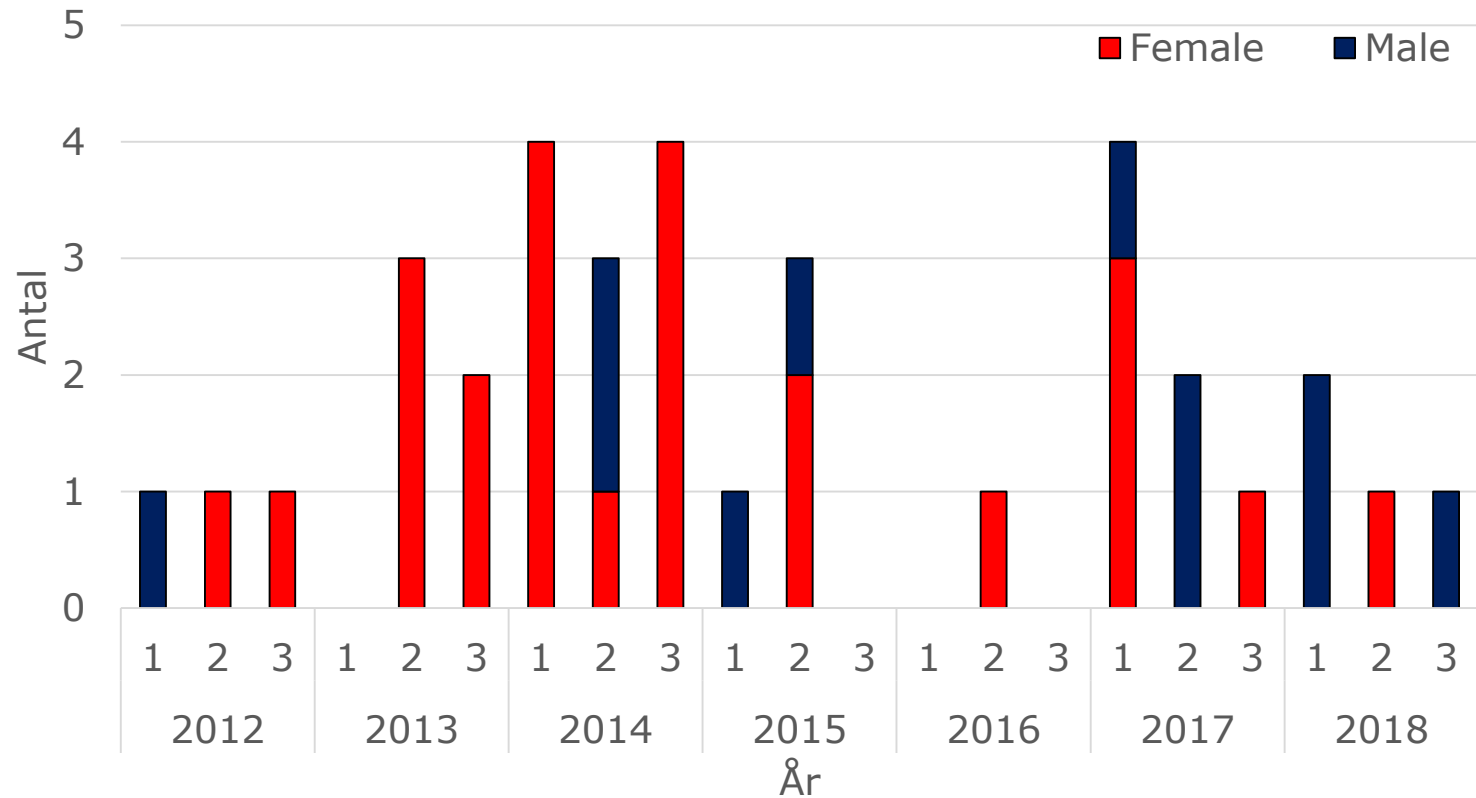
Dødfundne rådyr fordelt på body condition score, 2012-juni 2018

Aflivede rådyr fordelt på body condition score, 2012-juni 2018

Jagtskudte rådyr fordelt på body condition score, 2012-juni 2018

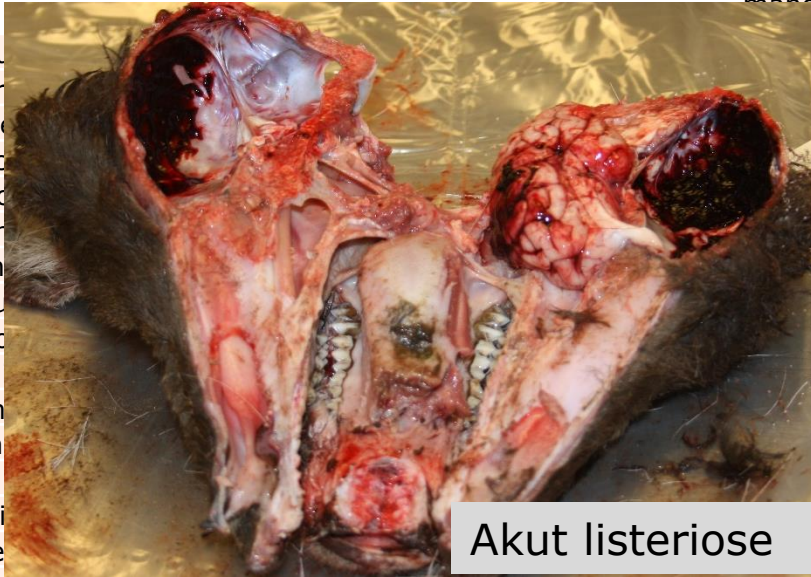

Fund i normale dyr (n=81)

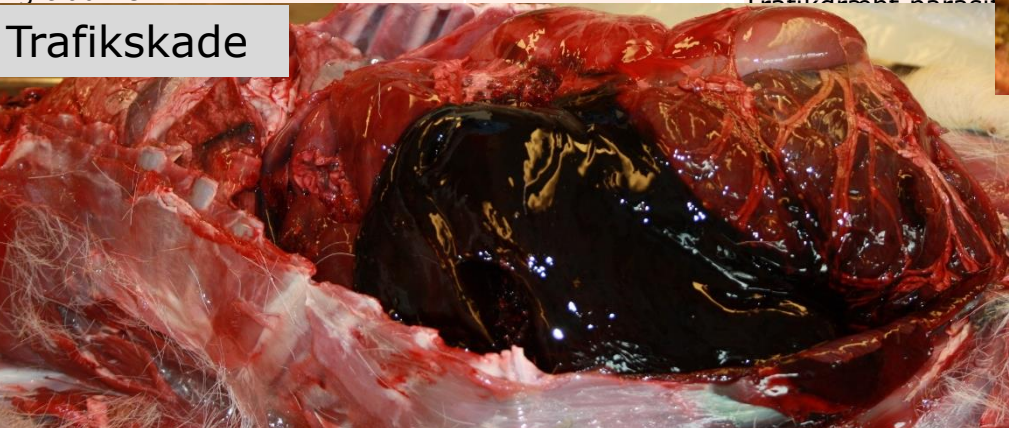
- 24 dyr med kerne i vom (majs, hvede)
- 2 med diarré (coli, sur vom)
- 1 med lette tandforandringer
- 2 med tegne på foderforgiftning
- Lugeorm: 6 - lavgradig; 9 – moderat/svær
- Mave-tarmorm: 13 moderat; 7 med svær
- Giardia: 3 - moderat
- Coccidia: 13 - lavgradig/moderat; 2 – massiv
- Metritis - 1 dyr; pyometra – 1 dyr
- Pelslus – 13 dyr
- Ukendt, men andre ikke-dødelige diagnoser – 3 dyr

Fund i normale dyr (n=81) - eksempler

adenoma tu
 akut bakter
 akut tarmbo
 akut vomaci
 Akut vomaci
 bakteriel pr
 blodforgiftn
 blodig rectu
 blodprop ac
 blødninger
 clostridium
 Clostridium
 coli
 coli-sepsis i
 hjernebetæ
 hjernebløding traume
 Hjernehin
 Hjernehin
 hæmatom
 kadaveros
 kronisk ac
 kronisk pe
 kronisk ple
 leptomenin
 levernekro
 leverruptu
 lyskebrok

Akut listeriose

Trafikskade

Akut forædning

mandler organer
 ses yersinia
 ltknuder lung
 tær lungebet
 tær og bakte
 de,, blødning
 tær pneumor
 tær lungebet
 nitis efter sk
 efter traume
 ia liquefacier
 e, kronisk per
 a tundra
 efter fødsel,
 rativ broncho
 dræbt
 Trafikdræbt parasit

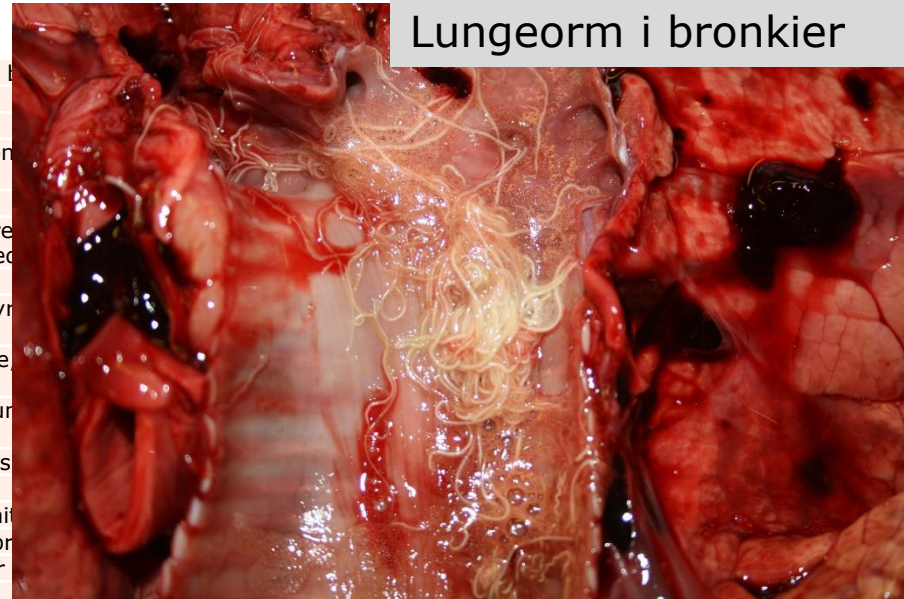
l indvækst	1
ødninger	1
	1
r	1
	1
	1
eumoni	1
ger	1
culosis	1
kulose	2
ødematøs hjerne, akut vomacidose	1

Fund i afmagrede dyr (n=164)

- 23 dyr med kerne i vom (majs, hvede)
- 37 med diarré
- 6 med lette tandforandringer; 7 med svær tandtab
- 3 med tegn på foderforgiftning
- Lugeorm: 10 - lavgradig; 27 – moderat/svær
- Mave-tarmorm: 43 moderat; 20 med svær
- Giardia: 6 – moderat; 14 - massiv
- Coccidia: 37 - lavgradig/moderat; 9 – massiv
- Uterus (metritis, macererede fostre, ruptur) 10 dyr
- Pelslus – 56 dyr
- Ukendt, men andre ikke-dødelige diagnoser –3 dyr

Fund i afmagrede dyr (n=164)

2 fostre - infektion?	1
abses begge spytkirtler, parasitær pneumoni	hepatitis, afheltet skade l
akut peritonitis	Hjernehindebetændelse
akut tarmbetændelse	hjernestase
akut tarmbetændelse, parasitær pneumoni	hjertefejl, kronisk periton
akut vomacidose m blødninger slimhinde	svælgbremser
bakteriel lungebetændelse	hornhindsår
	hypræmiske nyrer, ældre
	lunge, trillingedrægtighed
	kraniebrud med spy

Lungeorm i bronkier

Massiv leverikteinfektion

geosediment, leverabses efter leverikter	Listeria monocytogenes,
geosediment, lunger stoppet af parasitter	pleuritis
geosediment, parasitær pneumoni, leverbetændelse	lungeabses
Geosediment, tumor lever	lungeabsesser
geosediment, yersinia	lungebetændelse
pseudotuberkulose, peritonitis	lungebylder, nyrecyster,
gl fraktur haseled med ankylose,	lungeorm
ruptur af uterus med fuldbåren foster	massiv spy bagpart
granulom i krøslnn	mastitis stapg aureus
	mastitis staph aureus
	nyrecyster,traume, kadaverøs
	obs hjertefejl
	ophørt at æde

1	spy, sepsis staph aureus	1
1	status efter bid	1

Gammel skade

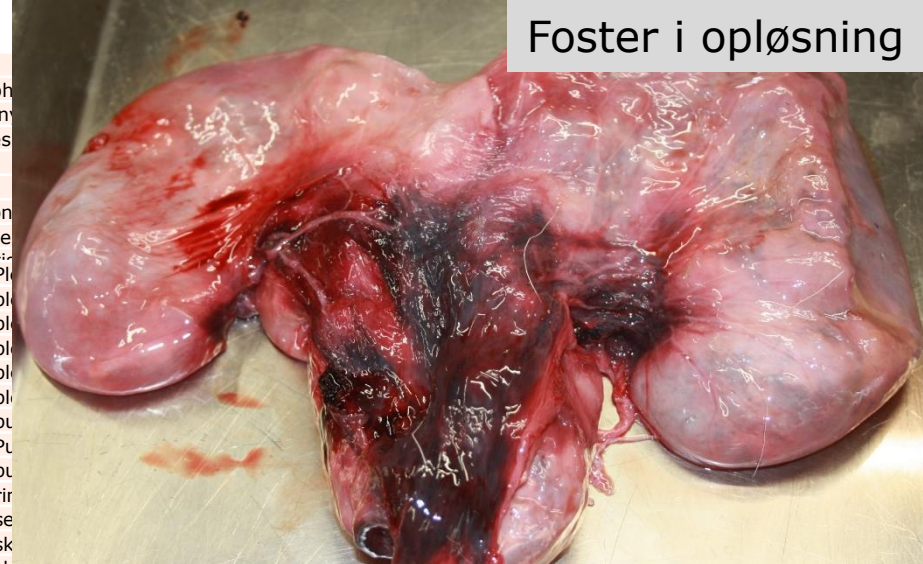
1	september 2018	Mariann Chriél
1		
1		

Fund i ekstremt afmagrede dyr (n=186)

- 24 dyr med kerne i vom (majs, hvede)
- 98 med diarré (coli, sur vom)
- 9 med lette tandforandringer; 32 med svær tandtab
- Ingen med akutte tegn på foderforgiftning
- Lugeorm: 16 - lavgradig; 53 – moderat/svær
- Mave-tarmorm: 53 moderat; 33 med svær
- Giardia: 14 – moderat; 24 - massiv
- Coccidia: 43 - lavgradig/moderat; 10 – massiv
- Metritis - 3 dyr; pyometra – 4 dyr
- Pelslus – 83 dyr
- Ukendt, men andre ikke-dødelige diagnoser – 14 dyr

Fund i ekstremt afmagrede dyr (n=186)

Foster i opløsning

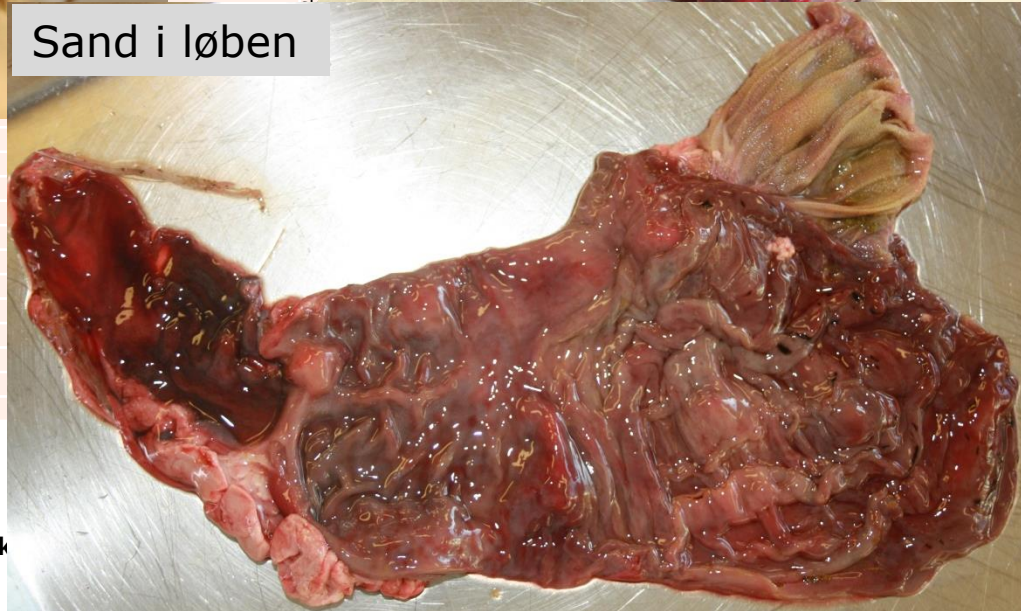

abses læbe, kronisk peluritis
1hudcyster
Massiv tandtab og/eller tandslid

else ribben staph
oni parasitær, n
litis, lungeabses
itis
itis caudalt
itis, bakteriel pn
itis, ledbetænde
itis, pneumoni
itis, tarmbetæ
itis caudalt
s
s, parasitær p
s, peritonitis
s, purulent pn
Pu
pu
rir
se
se, svælgbræsk

Sand i løben

hørøs pleuritis
geosediment
geosediment, dobbelt størrelse caecum
geosediment, fibrinøs peritonitis
geosediment, kronisk pleuritis
geosediment, peritonitis, mastitis
geosediment, pneumoni, kronisk peritonitis caudalt
geosediment, sanbelsko, peritonitis
geosedimentm pneumoni
gl fraktur HF
granulomer i krøslinn
granulomer lever
hjernehindebetændelse, fortykket caecum

TAK

- Stor tak til alle jægere som har bidraget med indsamling af materiale og indsendt foto
- Stor tak til alle de jægere der har deltaget i interview om forvaltning på arealerne
- Og ikke mindst Kristian Stenkjær for kontakterne

Tak for opmærksomheden